

2016-09-01

PERSCOMMUNIQUÉ

Driejaarlijkse enquête over de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten: resultaten voor België

In april 2016 hebben tweeeënvijftig centrale banken en monetaire autoriteiten, waaronder de Nationale Bank van België, de driejaarlijkse enquête gehouden betreffende de omzet op de valutamarkt en de markt van de afgeleide producten. Zoals gewoonlijk werd de enquête, waaraan meer dan 1 200 marktparticipanten hebben deelgenomen, gecoördineerd door de Bank voor Internationale Betalingen (BIB)¹.

Net als bij de vorige enquêtes werden gegevens verzameld over de omzet in de over-the-counter (OTC) valutamarkt (spottransacties, termijntransacties, foreign exchange (FX) swaps, valutaswaps en valutaopties) en in de markt van de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten (forward rate agreements, renteswaps en renteopties).

De vier meest actieve Belgische instellingen² verleenden opnieuw hun medewerking. Ondanks dit beperkt aantal rapporterende instellingen is de enquête representatief, aangezien ze naar schatting betrekking heeft op ruim 90 % van het in België gerealiseerde marktvolume.

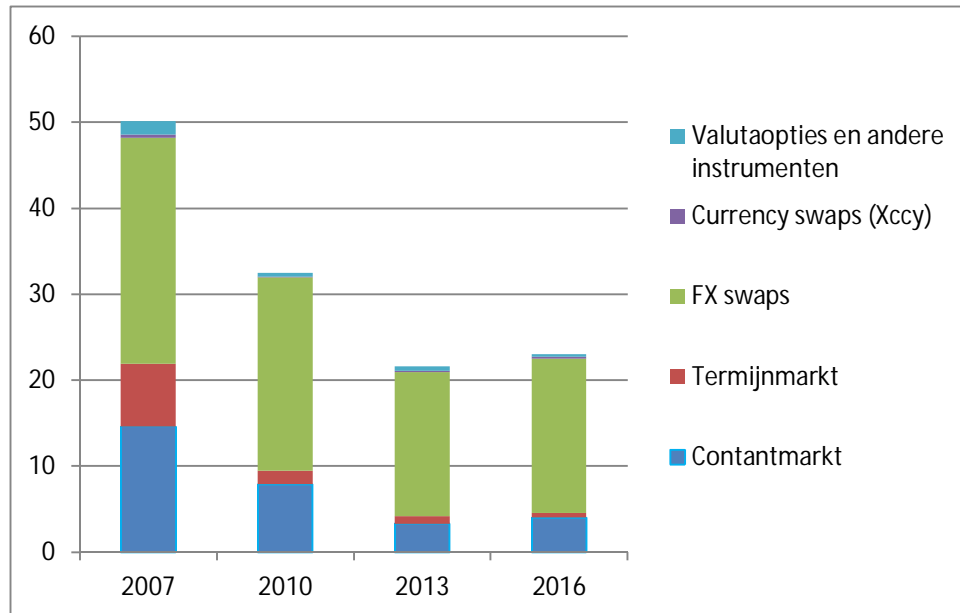
In vergelijking met de vorige enquête wordt voor België in april 2016 een herstel van de omzet opgetekend. De activiteit op de valutamarkt is toegenomen (+7 %), terwijl die op de markt van de afgeleide renteproducten nagenoeg verdubbelde (+93 %). Aangezien de wereldwijde omzet met 5 % is gedaald op de valutamarkt en met 15 % is gestegen op de markt van de afgeleide renteproducten, is het aandeel van België op beide markten omhooggegaan, van 0,3 % in 2013 tot 0,4 % in 2016 voor de valutamarkten en van 0,3 % in 2013 tot 0,6 % in 2016 voor de markt van de afgeleide renteproducten.

¹ De voorlopige wereldwijde resultaten zijn beschikbaar op de website van de BIB (www.bis.org/publ/rpfx16.htm).

² Belfius Bank, BNP Paribas Fortis, ING België en KBC Bank.

1. VALUTAMARKT

1.1 ALGEMEEN BEELD



Figuur 1: Gemiddelde netto-dagomzet op de valutamarkt (in miljarden USD)

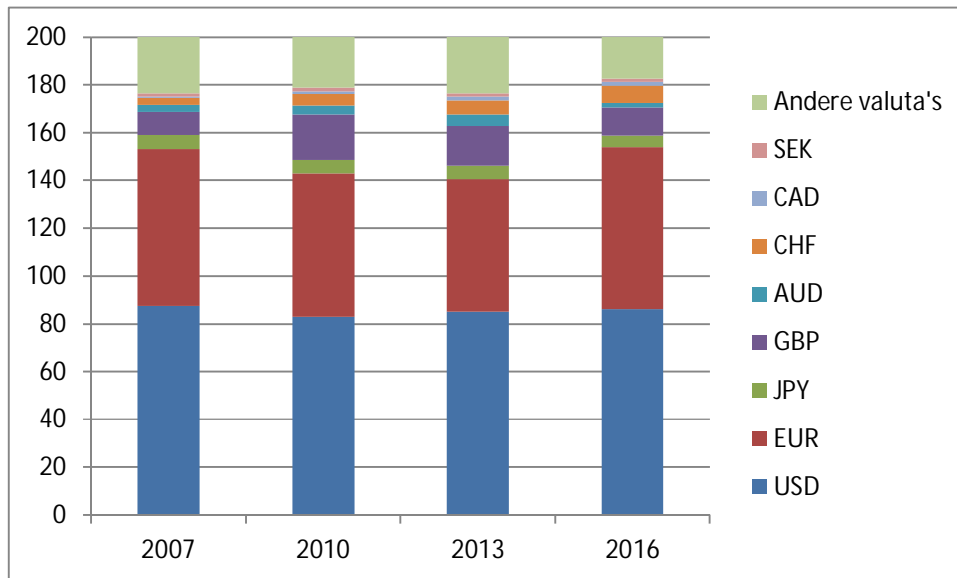
In tegenstelling tot de lichte neerwaartse tendens in de wereldwijde valutamarkten als gevolg van het wisselkoersverloop van de USD, nam de gemiddelde netto-omzet per werkdag in België toe, van USD 21,6 miljard in april 2013 tot USD 23,0 miljard³ in april 2016. De omzet stijgt vooral in het segment van de FX spot- en swaptransacties (zie grafiek 1 hierboven en tabel 1 in de bijlage).

Net als in 2013 is de variatie in de valutahandel wereldwijd voornamelijk terug te voeren op een verandering in de handel met de zogenoemde 'andere financiële instellingen', zoals niet-rapporterende banken, hefboomfondsen, pensioenfondsen, beleggingsfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Anders dan in 2013, is de activiteit tussen de 'rapporterende dealers' toegenomen, terwijl de transacties met 'andere financiële instellingen' verder zijn teruggelopen. Deze tendens komt eveneens tot uiting in de cijfers voor België, waar de activiteit met 'andere financiële instellingen' daalde (van 24 % tot 18 %) en de categorie van

³ Gelet op het feit dat de EUR/USD-wisselkoers met 13 % in waarde is gedaald ten opzichte van april 2013, vertegenwoordigt dit een stijging van zowat 22 % naar volume in EUR.

de 'rapporterende dealers' het meest profijt trok van deze daling (een stijging van 72 % tot 78 %) (zie tabel 2 in de bijlage).

1.2 OPSPLITSING NAAR VALUTA



Figuur 2: Opsplitsing van de activiteit op de valutamarkt naar valuta (in % van de netto-dagomzet)

Het relatieve gewicht⁴ van de USD in België blijft vrijwel ongewijzigd (86 % in 2016, tegen 85 % in 2013). De USD blijft hiermee in ons land de belangrijkste transactievaluta. In tegenstelling tot de mondiale tendens nam in België het relatieve gewicht van de euro sterk toe, van 55 % in 2013 tot 68 % in 2016⁵, terwijl dat van het Britse pond verder achteruitging, van 16 % tot 12 % in 2016 (zie figuur 2 hierboven en tabel 3 in de bijlage).

De rubriek 'andere valuta's' (marktaandeel 17 %, -7 % ten opzichte van 2013) omvat in hoofdzaak transacties in Scandinavische valuta's (NOK en DKK), valuta's van de Midden- en Oost-Europese EU-landen (PLN, CZK, HUF, RON), Aziatische valuta's (SGD, HKD) en de Russische roebel (RUB).

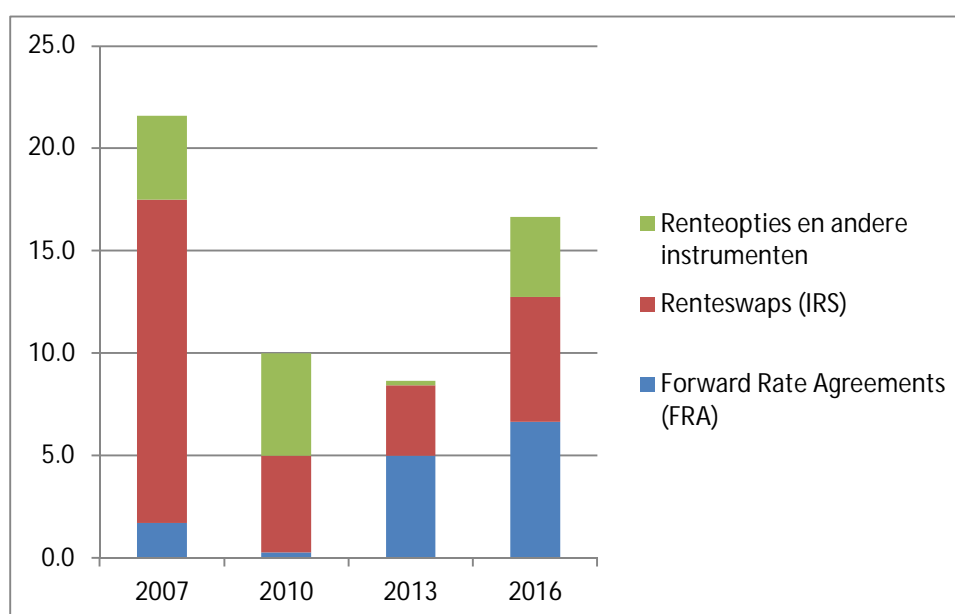
⁴ Aangezien elke valutatransactie twee valuta's impliceert, bedraagt de som van de relatieve gewichten van alle valuta's 200 %. Wereldwijd steeg de USD van 87 % in 2013 tot 88 % in 2016.

⁵ Het aandeel van de EUR nam af van 33 % in 2013 tot 31 % in 2016.

De EUR/USD-combinatie is met 54 % (+14 %) nog steeds veruit het meest verhandelde valutapaar. De 'Cable' (GBP/USD) blijft ook in 2016 het op één na belangrijkste valutapaar, ondanks een daling van 11 % tot 7 %. USD/CHF wordt het op twee na belangrijkste valutapaar in België (6 %). EUR/GBP daalt tot de vierde positie (4 %). Andere belangrijke valutaparen op de Belgische markt zijn USD/JPY (4 %), USD/AUD (2 %) en EUR/CHF (1 %) (zie tabel 4 in de bijlage).

2. MARKT VAN DE OP RENTEVOETEN GEBASEERDE AFGELEIDE PRODUCTEN

2.1 ALGEMEEN BEELD



Figuur 3: Netto-dagomzet van de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten (in miljarden USD)

De netto-omzet per werkdag van de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten ('OTC interest rate derivatives') is in België nagenoeg verdubbeld, van USD 8,6 miljard in 2013 naar USD 16,7 miljard in 2016. De toename was bijzonder sterk bij de renteswaps en de renteopties (een stijging van respectievelijk USD 3,4 miljard tot USD 6,1 miljard en van USD 0,2 miljard tot USD 3,9 miljard - zie figuur 3 hierboven en tabel 5 in de bijlage). De activiteit in de 'forward rate agreements' is eveneens toegenomen, van USD 5,0 miljard tot USD 6,6 miljard.

Het aandeel in de omzet 'met andere financiële instellingen' liep terug tot minder dan de helft, van 67 % tot 31 %, terwijl dat 'met rapporterende dealers' sterk opveerde, van 31 % tot 59 % (tabel 6 in de bijlage).

De stijging van de 'forward rate agreements' is voornamelijk toe te schrijven aan een toename van die transacties in EUR (van USD 4,9 miljard tot USD 5,8 miljard) en een herstel van die in USD en GBP (van nul tot respectievelijk USD 0,5 miljard en USD 0,3 miljard). De scherpe stijging van de renteswaps is voornamelijk het gevolg van een krachtige toename van de renteswaps in EUR (van USD 3,0 miljard tot USD 5,2 miljard) en in USD (van USD 0,3 miljard tot USD 0,6 miljard) (zie tabel 7 in de bijlage). Hetzelfde geldt voor de omzet van de renteopties en andere afgeleide producten, waarin het volume in EUR fors toenam van USD 0,2 miljard tot USD 3,6 miljard. Met een totaal van USD 14,7 miljard (dat is 88 % van het totaal) blijft de euro ruimschoots de belangrijkste valuta bij de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten.

3. Statistische tabellen voor België

Methodologische toelichting

Als gegevens die betrekking hebben op verschillende jaren met elkaar worden vergeleken, verwijzen ze naar dezelfde periode van elk van de beschouwde jaren, tenzij anders vermeld. In de tabellen kunnen de totalen als gevolg van afrondingen afwijken van de som van de rubrieken.

Tabel 1
Opsplitsing van de valutamarkt volgens de aard van de transacties
(netto-dagomzet in april, in miljarden USD)

Instrument	2007	2010	2013	2016
	50,1	32,5	21,6	23,0
Contantmarkt	14,6	7,9	3,3	4,0
Termijnmarkt	7,3	1,6	0,9	0,5
FX swaps	26,3	22,5	16,8	18,0
Currency swaps (Xccy)	0,4	0,1	0,2	0,2
Valutaopties en andere instrumenten ¹	1,5	0,5	0,5	0,3

PM:

Omzet tegen de wisselkoersen van april 2016

¹ Op gecentraliseerde markten verhandelde afgeleide instrumenten

Tabel 2
Opsplitsing van de valutamarkt volgens instrument, tegenpartij en vervaldag
 (netto-dagomzet in april, in miljarden USD en in %)

Instrument/tegenpartij	2007		2010		2013		2016	
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
Contantmarkt	14.6	29	7.9	24	3.3	15	4.0	17
met rapporterende dealers	11.2	77	5.3	66	2.2	67	2.9	72
met andere financiële instellingen	2.3	16	2.4	31	0.9	28	1.0	25
met niet-financiële klanten	1.1	7	0.2	3	0.2	5	0.1	3
Termijnmarkt	7.3	15	1.6	5	0.9	4	0.5	2
met rapporterende dealers	5.8	80	1.1	74	0.4	43	0.2	36
met andere financiële instellingen	0.7	9	0.3	16	0.3	33	0.2	44
met niet-financiële klanten	0.8	11	0.2	10	0.2	24	0.1	21
FX swaps	26.3	52	22.5	69	16.8	78	18.0	78
met rapporterende dealers	19.3	73	13.3	59	12.5	74	14.6	81
met andere financiële instellingen	5.5	21	8.0	36	3.8	23	2.9	16
met niet-financiële klanten	1.4	5	1.2	5	0.5	3	0.5	3
Currency swaps (Xccy)	0.4	1	0.1	0	0.2	1	0.2	1
met rapporterende dealers	0.2	50	0.1	73	0.1	67	0.1	39
met andere financiële instellingen	0.1	14	0.0	26	0.0	5	0.0	18
met niet-financiële klanten	0.1	36	0.0	1	0.1	28	0.1	44
Valutaopties en andere instrumenten	1.5	3	0.5	2	0.5	2	0.3	1
met rapporterende dealers	0.9	58	0.4	71	0.3	65	0.1	48
met andere financiële instellingen	0.5	31	0.1	23	0.1	15	0.0	16
met niet-financiële klanten	0.2	12	0.0	7	0.1	20	0.1	36
Totaal	50.1	100	32.5	100	21.6	100	23.0	100
met rapporterende dealers	37.4	75	20.1	62	15.5	72	17.9	78
met andere financiële instellingen	9.1	18	10.8	33	5.1	24	4.2	18
met niet-financiële klanten	3.6	7	1.6	5	1.0	5	1.0	4
Lokaal	1.4	3	1.6	5	2.3	11	9.2	40
Grensoverschrijdend	48.7	97	31.0	95	19.3	89	13.9	60
Termijnmarkt	7.3	100	1.6	100	0.9	100	0.5	100
Tot 7 dagen	3.4	47	0.4	23	0.3	32	0.3	51
Van 7 dagen tot 1 jaar	3.8	52	1.2	76	0.6	64	0.3	48
Langer dan 1 jaar	0.1	1	0.0	1	0.0	4	0.0	1
FX swaps	26.3	100	22.5	100	16.8	100	18.0	100
Tot 7 dagen	23.0	88	18.1	80	14.3	85	12.5	70
Van 7 dagen tot 1 jaar	3.2	12	4.4	20	2.5	15	5.3	30
Langer dan 1 jaar	0.1	0	0.0	0	0.0	0	0.1	0

Tabel 3
Opsplitsing van de activiteit op de valutamarkt naar valuta
 (in % van de netto-dagomzet in april)

Valuta	2007	2010	2013	2016
USD	88	83	85	86
EUR	66	60	55	68
JPY	6	6	6	5
GBP	10	19	16	12
AUD	3	4	5	2
CHF	3	5	6	7
CAD	1	1	1	2
SEK	1	2	1	1
Overige valuta's	24	21	24	17
Alle valuta's*	200	200	200	200

* Aangezien zowel de basisvaluta als de genoteerde valuta worden gebruikt voor de berekening van de relatieve gewichten in de totale omzet, belooft de som van die relatieve aandelen 200 %.

Tabel 4
Opsplitsing van de valutamarkt per valutapaar

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD en in %)

Valutapaar	2007		2010		2013		2016	
	Bedrag	%	Bedrag		Bedrag	%	Bedrag	%
USD/EUR	29,0	57,8	15,1	46,5	8,7	40,2	12,5	54,3
USD/JPY	2,1	4,2	0,8	2,5	1,0	4,8	0,8	3,5
USD/GBP	3,6	7,2	5,0	15,5	2,4	11,0	1,7	7,4
USD/AUD	1,4	2,8	1,1	3,3	1,0	4,5	0,4	1,5
USD/CAD	0,2	0,4	0,2	0,7	0,2	1,0	0,2	1,0
USD/CHF	1,0	2,1	1,1	3,5	1,0	4,8	1,3	5,7
USD/SEK	0,2	0,4	0,4	1,2	0,2	0,8	0,3	1,2
EUR/JPY	0,8	1,6	0,8	2,5	0,2	0,7	0,3	1,2
EUR/GBP	1,3	2,5	1,2	3,6	1,1	5,3	0,9	4,1
EUR/CHF	0,4	0,8	0,5	1,4	0,2	1,0	0,3	1,4
EUR/CAD	0,1	0,2	0,1	0,4	0,1	0,4	0,1	0,5
EUR/AUD	0,0	0,1	0,1	0,4	0,1	0,5	0,1	0,3
EUR/SEK	0,2	0,4	0,1	0,4	0,1	0,5	0,1	0,3
Andere valutaparen	9,8	19,5	5,9	18,1	5,3	24,5	4,1	17,6
Alle valutaparen	50,1	100,0	32,5	100	21,6	100,0	23,0	100,0

Tabel 5
Op rentevoeten gebaseerde afgeleiden instrumenten

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD)

Instrument	2007	2010	2013	2016
Interest rate instruments	21,6	10,0	8,6	16,7
Forward rate agreements (FRA)	1,7	0,3	5,0	6,6
Renteswaps (IRS)	15,8	4,7	3,4	6,1
Renteopties ¹	4,1	5,0	0,2	3,9

PM:

Omzet tegen de wisselkoersen van april 2016

¹Op de beurs verhandelde afgeleide instrumenten

Tabel 6**Opsplitsing van de op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten volgens instrument en tegenpartij**

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD en in %)

Instrument/tegenpartij	2007		2010		2013		2016	
	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%	Bedrag	%
Forward Rate Agreements (FRA)	1.7	100	0.3	100	5.0	100	6.6	100
met rapporterende dealers	1.4	82	0.3	96	0.4	7	2.8	42
met andere financiële instellingen	0.3	18	0.0	4	4.6	92	3.7	56
met niet-financiële klanten	0.0	0	0.0	0	0.0	1	0.1	2
Renteswaps (IRS)	15.8	100	4.7	100	3.4	100	6.1	100
met rapporterende dealers	12.3	78	3.2	67	2.2	64	3.8	62
met andere financiële instellingen	2.9	18	1.5	31	1.2	33	1.1	18
met niet-financiële klanten	0.6	4	0.1	2	0.1	3	1.2	20
Renteopties en andere instrumenten	4.1	100	5.0	100	0.2	100	3.9	100
met rapporterende dealers	2.5	61	3.5	69	0.1	66	3.2	81
met andere financiële instellingen	1.5	36	1.5	29	0.0	13	0.3	9
met niet-financiële klanten	0.1	3	0.1	2	0.0	22	0.4	10
Totaal	21.6	100	10.0	100	8.6	100	16.7	100
met rapporterende dealers	16.2	75	6.9	69	2.7	31	9.7	59
met andere financiële instellingen	4.7	22	2.9	29	5.8	67	5.2	31
met niet-financiële klanten	0.7	3	0.2	2	0.2	2	1.7	10
Lokaal	1.3		1.0		0.6		1.9	
Grensoverschrijdend	20.3		9.0		8.0		14.8	

Tabel 7

Valutaire uitsplitsing per instrument van op rentevoeten gebaseerde afgeleide producten

(netto-dagomzet in april, in miljarden USD)

Valuta	2007	2010	2013	2016
Forward rate agreements (FRA)	1,7	0,3	5,0	6,6
USD	0,1	0,0	0,0	0,5
EUR	1,6	0,2	4,9	5,8
JPY	0,0	0,0	0,0	0,0
GBP	0,0	0,0	0,0	0,3
CHF	0,0	0,0	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige valuta's	0,0	0,1	0,0	0,0
Renteswaps (IRS)	15,8	4,7	3,4	6,1
USD	1,3	1,2	0,3	0,6
EUR	12,8	3,1	3,0	5,2
JPY	0,1	0,2	0,0	0,0
GBP	0,8	0,1	0,1	0,0
CHF	0,5	0,1	0,0	0,0
CAD	0,1	0,0	0,0	0,0
AUD	0,1	0,0	0,0	0,0
SEK	0,1	0,1	0,0	0,0
Overige valuta's	0,1	0,1	0,1	0,2
Renteopties	4,1	5,0	0,2	3,9
USD	0,1	1,2	0,0	0,2
EUR	3,8	3,2	0,2	3,6
JPY	0,0	0,2	0,0	0,0
GBP	0,1	0,1	0,0	0,0
CHF	0,1	0,1	0,0	0,0
CAD	0,0	0,0	0,0	0,0
AUD	0,0	0,0	0,0	0,0
SEK	0,0	0,1	0,0	0,0
Overige valuta's	0,0	0,1	0,0	0,0
Totaal	21,6	10,0	8,6	16,7
USD	1,5	2,4	0,3	1,4
EUR	18,2	6,5	8,1	14,7
JPY	0,1	0,4	0,0	0,0
GBP	0,9	0,2	0,1	0,4
CHF	0,5	0,2	0,0	0,0
CAD	0,1	0,0	0,0	0,0
AUD	0,1	0,0	0,0	0,0
SEK	0,1	0,1	0,0	0,0
Overige valuta's	0,1	0,2	0,1	0,1